

Серія «Сатира і Гумор»

Мартин Задека
**МІЖПЛЯНЕТНІ
ЛЮДИ**

Ч. 1947 р. 1

СЕРИЯ САТИРИ И ГУМОРУ — Ч. 1

МАРТИН ЗАДЕКА

МІЖПЛАНЕТИНІ ЛЮДИ
фейлетони

**Druck: UKRAINISCHE ZEITUNG
Neu-Ulm, Ludwigstrasse, 10.**

Міжпланетні люди

Відомий аеронафт професор Аносов винайшов ракету, якою можна дістатися на місяць з часописів.

І сниться мені — лечу я тією ракетою прямісінько на місяць. Визираю по дорозі з віконечка. А навколо, скільки оком зглянеш, міжпланетна порожнечка. Ані тобі поліціянтів — щоб перевірили документи, аві пивної — щоб випити склянку пива, ані табору Де-Пі — щоб заночувати. Сказано — порожнечка! Аж раптом гульк — пливе навпроти мене величезний кам'яний острів, а край того острова походжають троє людей. Серце мені радісно забилося: міжпланетні люди! Куди ж дивиться наша Вільна Академія? Чим цікавляться наші вчені?..

Хутенько підвітраю свою ракету до острова, затримую її літ, висуваюся з віконця і давай розмовляти з тими людьми, звісно, на мігах, бо курсів міжпланетної мови у нас покищо ніхто не організував. Отож, одна рука вниз — лечу, мовляв, з землі, друга вгору — лечу на місяць. А ті міжпланетні люди до мене:

— Говори, кажуть, українською мовою, бо ми твоєї маханини не розуміємо!

Здивований, я ледве не вискочив із ракети. Де ж пак! Тут, у міжпланетних просторах, наші люди. Чи знає про них наша Централя? Чи відомо про це нашій Переселенській Раді?..

— Українці? — питало.

— Українці, ба навіть українські поети, — відповідають вони.

— Українські поети? Та як же ви, мої панове, пишете отут ваші поетичні твори? Ну, без живої природи, без слововейків, без Музи?

— Навіщо нам твоя Муз, коли мамуня УНРРА нацихáє нас ліпше від Музи.

— То ж тут є УНРРА?

— Звісно, є.

— І табір, мабуть, є?
— Є й табір.
— Український?
— Український.
— А чи визнають вас тут за українців?
— Тільки до пояса визнають.
— Як то — до пояса?
— Ну, як... Від п'ят до пояса, кажуть, украйнець, а вище — ні. Або навпаки: від голови до пояса українець, а нижче — ні.
— А друга половина — що ж то таке?
— То — „державна приналежність“!
І раптом усі втвоюх до мене:
— Куди тебе, чоловіче, Бог несе?
— Лечу, кажу, на місяць.
— Облиш! Ми още зараз звідти вертаємось. Улаштували на місяці літературну вечірку. Там таке саме: до пояса українець, а вище або нижче — „державна приналежність“. Облиш, кажемо! Завертай до нашого табору. У нас тут і Вільна Міжпланетна Академія, і міжпланетний часопис, і міжпланетний МУР; і кожен письменник має своє міжпланетне видавництво: сам пише, сам друкує, сам продає свої книжки, а коли ніхто не купує, сам іх і палить. Гайда до нас!

Схопили мою ракету з обох боків і тарабанять її просто до табору. А вона, та моя ракета, підскакує, наче віз на сухому грудді. От через це я й прокинувся. А прокинувшись, відразу ж звівся і, як той Омелько з п'єси „Мартин Боруля“, давай видивлятись на свої ноги: чи мої вони, чи, може, не мої? І таки здається мені — голова моя, а ноги — „державна приналежність“. А ж захворів від цього. Встаю з ліжка і мерщій поспішаю до таборової лікарні. Ось така, кажу, й така справа, — захворів на незвичайну хворобу: іноді мені здається, що до пояса я таки є я, тобто українець, а нижче або вище (як коли) — то „державна приналежність“. Ну, лікар, обстукав усього мене, обслухав, обмацав, потім сказав:

— Ви таки від п'ят до голови і навпаки є українець. А щоб вам не ввижалася „державна приналежність“, я вам дам порошків. Вживайте їх тричі на день.

Заспокоїв трохи. Пішов я до своєї кімнати. Тепер лікуюся тими порошками.

Проте, сон і досі не сходить мені з думки:

Міжпланетні ми люди!

Факт!

Казка про білого бичка

Совєтські дипломати, як ми щоразу переконуємося, не тільки вправні політики, а й не абиякі казкарі. Кілька часу тому п. Мануїльський розповідав на засіданні Ради Безпеки казку про те, як Венера Мілоська загрожує світовому мирові, а трохи перегодя п. Вишінський — це вже на засіданні культурно-гуманітарної комісії ОН — розповів казку про білого бичка, що її пізніше надруковано в московських „Ізвестіях“.

Ось вона, та казка.

Жив собі та був на терені СССР білий бичок. Не просто собі жив, а розкошував: їв свіже сіно, на сіні спав, сіном укривався.

Вибухає світова війна. Через воєнні події бичка потрапляє до Німеччини. Тут гітлерівці відразу ж надінають советському бичкові на шию фашистське ярмо, запрягають його в нацистський плуг і оруть ним переліг „Нової Європи“. Оруть, та посвистують, та погукують:

— Гайль Гітлер!

Аж ось, нарешті, увірвалось німецьким фашистам: заштурмовали. Терени Німеччини розбито на зони. Білий бичок опинився на американській зоні. Згадав він: пора рушати на „родину“. Метнувся сюди, крутнувся туди — і вже мчить просто на схід: поспішає шляхами та дорогами до СССР. А тут, як на гріх, американські вояки:

— Стій, — гукають, — і не ворупися!

— Стою! — відповідає бичок, спиняючись.

— Хто ти такий?

— Та хто ж — білий бичок!

— Фашист?

— Ні, Де-Пі.

— Державна приналежність?

— Советська.

— Куди розігнався?

— На „родину“.

— Ніякої „родіни“! Зараз же вертайся назад!

Завертають бичка назад, гоном-женуть його до табору, заганяють там за колючий дріт, не дають бідному бичкові ані істи, ані пити, — тільки ввесь час агітують, щоб він не вертався до СССР. Бичок плаче, бичок тужить, бичок благає: пустіть, мовляв, мене, голубчики американці, на „родіну“. Я хочу виконувати п'ятирічку за чотири роки. А американці в один голос:

— Здохнеш — не пустимо тебе на „родіну“!

Мучився отак бичок, катувався, а далі продирає вночі дріт, вибирається на вулицю і знову хόба в той бік, де сонце сходить. І вже не йде він шляхами та дорогами, а біжить полями та лугами. Аж увесь мокрий, так поспішає на „родіну“. А тут, як на лихо, знову американські вояки:

— Стій, — гукають, — і не ворушися!

— Стою, — відповідає бичок, спиняючись.

— Хто ти такий?

— Хіба не бачите — білий бичок!

— Фашист?

— Який там фашист — Де-Пі..

— Державна приналежність?

— Советська.

— Куди тебе несе?

— На „родіну“.

— Ніякої „родіни“! Завертай назад!

І ці завертають бичка назад, провадять до табору, заганяють його за подвійні колючі дроти, вирощують до темного льоху, не дають йому ані істи, ані пити, — тільки весь час агітують, щоб не вертався до СССР. Бичок навколошки перед ними падає, ридма-ридає: пустіть, мовляв, на „родіну“, я хочу виконувати там по десять річних норм за один місяць. А американці й чути не хочуть:

— І не мукай — не пустимо тебе на „родіну“!

Побивався отак бичок, побивався, а то якось уночі виламав рогами двері в льоху, виходить на подвір'я, продирає рогами подвійний колючий дріт — і вже втрете на волі. Цього разу він біжить не шляхами та дорогами, не лугами та полями, — біжить він лісами та межигір'ями. От коли, думає, потрапить до СССР. Та не так сталося, як гадалось: і цього разу десь узялись американські вояки:

— Стій, — гукають, — і не ворушися!

— Стою! — відповідає бичок, зупиняючись.

— Хто ти такий?

— Та вже ж не хто — білий бичок!

- Фашист?
- Ні, Де-Пі.
- Державна приналежність?
- Советська.
- Куди женешся?
- На „родину“!
- Ніякої „родини“! Як стій вертайся назад!

Завертають бичка назад, просто скорострілами турять його до табору, заганяють за потрійний колочий дріт. Посеред подвір'я спиняються, валяють бичка на землю, зв'язують йому всі чотири ноги і починають шматати бідного бичка різками. Так б'ють, що він аж кров'ю підходить, б'ють та приказують:

— Оде щоб не домагався іхати на „родину“!..

Після, ледве живого, заволокли бідолашного бичка знову ж таки до темного льоху, не дають йому ані істи, ані пити, — тільки ввесь час агітують, щоб не повертається на батьківщину. А щойно бичок насмілиться мукнути про „родину“, як американці знову хапають цілі оберемки наготованої лози — і починається жорстока екзекуція над бідолашним советським бичком.

Таке діється з ним аж донині.

Отака ця казка про білого бичка, що п. Вишінський розповів її на засіданні культурно-гуманітарної комісії ОН. Скільки в ній правди — читачі, гадаю, і без мене добре знають.

Голуби миру

Нетерплячий повівся тепер народ. Не встигли голуби миру злетітися до Парижу, щоб знести там колективне яйце світового миру, а вже звідусіль залунало:

— Чого вони так довго вмощуються? Швидше б уже поралися з тим яйцем світового миру!

Отаке говорять. Їм байдуже про те, що, коли поспішати, замість колективного яйця світового миру, можна наробыти колективної яєшні. Але розкажемо все ладом.

Колись голуби миру були зовсім інші. В пір'ї, з крилами, з хвостами. Живилися вони зерном, пили воду, яйця несли кожен собі окремо. До партій не належали. Жадних світоглядових принципів не проповідували. Бльоків не творили. А про мир сповіщали людей маслиновою віточкою, що вони її тримали в роті, літаючи над землею.

Зовсім не такі теперішні голуби миру. Безкрилі вони, безхвості, а замість пір'я носять шикарні убрання. Літають на аероплянах найновішої конструкції. Слідом за кожним голубом миру летять довжелезним хвостом його заступники, радники, консультанти, секретарі, перекладачі, кореспонденти і, нарешті, особиста варта голуба миру.

Живляться теперішні голуби миру не зерном, а біфштексами, шніцелями, рагу та іншими м'яснimi стравами, п'ють здебільшого дорогі вина, коняк, ром, лікери. Правда, декотрі не цураються і звичайної сивухи. Багато хто з голубів миру належать до різних політичних партій, обстоюють той чи той світогляд, творять бльоки.

Про мир на землі теперішні голуби миру сповіщають людей не маслиновою віточкою, як колись, а колективним яйцем світового миру, що вони його мають спільно знести на мировій конференції.

От і тепер голуби миру злетіліся з цілого світу до Парижу. Люксембурзький палац уже другий місяць кишить цими родовитими птахами.

Що вони роблять? Чому ще й досі не знесли колективного яйця світового миру?

Ясна річ — чому: знести колективне яйце світового миру — це, як уже сказано, надзвичайно складна справа. Цілій місяць голуби миру витратили лише на розмови про яєшну процедуру, тобто про те, як ім, голубам миру, пристосуватись, як вмоститися в гнізді, щоб зручніше нести те яйце, а також, щоб, знісши його, не наробити відразу ж колективної яєшні. Отож обирали комісії, підкомісії, комітети, підкомітети. Радилися, сперечалися, сварилися, мирилися і знову радились — отак підходили до гнізда, отак сідали, отак нести те яйце. Нарешті, уже цібі все гаразд. Пробують сісти гуртом у те гніздо — і враз:

— Ой! Гвалт! — вихоплюється голос грецького голуба миру.

— Що вам, шановний пане голубе?! — з усіх боків.

— Советський голуб миру хоче розсітися на все гніздо!

— Як?! Советський голуб?!. — зривається на ноги англійський голуб миру. — Яке він має на це право?!

Ну, звісно, всі голуби миру, один по одному, вилітають з того колективного гнізда. Починається така голуб'яча буркотня та вимахування крилами, що стіни Люксембурзького палацу ходором ходять.

— Ви загрожуєте мирові! — вигукують одні.

— Ні, ви загрожуєте мирові! — кричать інші!

А чому ото таке діється? Невже й справді хтось комусь загрожує? Ні! Йдеться про те, що одні, будь-що будь, домагаються, щоб те колективне яйце світового миру було демократичне, а інші — комуністичне. От за це й сварка. В цьому всі труднощі.

Проте, через якийсь час, дійшовши згоди, голуби миру знову заходжуються — чи не в сотий уже раз! — сідати в колективне гніздо. Мовляв, тепер уже все гаразд. Умощуються. І раптом знову:

— Ой! Гвалт! — цього разу вже голос югославського голуба миру.

— Що вам, шановний пане голубе? — з усіх боків.

— Американський голуб миру сідає мені просто на голову!

— Як?! Американський голуб?! — випростується советський голуб миру. — Хто дав йому на це право?!

І знову всі голуби миру вилітають із гнізда, і знову починаються суперечки, і знову чутки

— ви згрожуєте мирбі!..

Отаке діється на тій світовій конференції голубів
миру. Проте, мусять же вони, кінець-кінцем, знести ко-
лективне яйце світового миру. Яке воно буде — міцне
чи неміцне, демократичне чи комуністичне — це інша
справа, але знести, кажемо, мусять. На те вони голуби
миру!

Партійні меню

Уявіть собі читачу, що з вами сталося велике нещастя: ви захворіли на серйозну шлункову хворобу. Лікар наказав вам і в рот не брати нічого м'ясного. А ще наказав він вам вживати якнайдоброjakіснішу їжу. Що ж ви маєте тоді робити? Хто вас забезпечить тут, на еміграції, найдоброjakіснішою їжою? І вам спадає на думку, що найдоброjakісніша їжа має бути тільки в партійних харчівнях. А партій нам, хвалити Бога, не бракує. А партійних ідалень, ресторанів та кав'ярень — і не перелічити! Отож, пригадавши це, ви поспішаєте до найближчого ресторану, що належить, скажімо, малоочисленній, але відносно давній українській партії.

Ось ви переступили через поріг. Оглядаєте приміщення оком. І вже відчуваєте, що ваш хворий шлунок починає виспівувати веселої пісні. Та де ж пак: із стін на вас дивляться портрети українських діячів, українські написи, гасла, плякати: гуртуймося, мовляв, єдаймося, братаймося! А насупроти до вас поспішає мила-приміла офіціянточка з тризубчиком на грудях:

- До ваших послуг, пане...
- Я бажав би, панночко, попоїсти.
- Ласкаво прошу...

І офіціянточка подає вам картку партійних страв на нинішній день. Ви читаєте:

МЕНЮ НА 20. 2. 1947 р.

„Бандерівці варені“. „Бандерівці парені“. „Бандерівці смажені“. „Бандерівці пряжені“. „Бандерівці в'ялені“ ...

Здивовані з такого меню — бо виж не людоїд, а також пригадавши, що вам м'ясної їжі і в рот не можна брати, ви звертаєтесь до офіціянтки:

- А чи нема у вас чогось іншого, панночко?
- Чом дема? Е!

— А що саме?

— На ваше персональне замовлення можу подати вам живого бандерівця в угаверівському сосі.

Ви аж жахнетесь — схопітесь на ноги:

— Як? У вас тут і живих людей ідять?

— Ідять.

— Українці українців?

— Так, українці українців.

Вам починає вадити. Ви хапаєте мерцій свою шапку і поспішаєте з приміщення.

І от ви приходите до другого партійного ресторану. Переступаєте через поріг, роздивляєтесь. Від гасел про єднання українців, про братерство, про соборність, що ви їх читаєте на стінах, ваш шлунок не тільки вже співає, а й навіть танцює. Ось де ви знайдете для нього найдоброякіснішу поживу. А до вас лебідочкою підпливає ладна-ладнюсінька офіціянточка з жовтоблакитною стрічкою в косі і аж з двома тризубчиками на грудях:

— Прошу сідати... Чого зволите?

— Перекусити б щось...

— Дуже прошу...

І офіціянточка подає вам картку партійних страв на нинішній день. Ви читаєте:

МЕНЮ НА 20. 2. 1947 .р

„Мельниківці солені“. „Мельниківці гнічені“. „Мельниківці квашені“. „Мельниківці мариновані“. „Мельниківці консервовані“. „Мельниківці фаршировані“...

Здивовані з такого меню — бо ви ж не людоїд, а також пригадавши, що вам м'ясного не можна істи, ви звертаєтесь до офіціянтки:

— Я волів би, панночко, чогось іншого.

— Дуже прошу!

— А що ви маєте?

— На ваше персональне замовлення можу подати вам живого мельниківця з оунівським гарніром.

Ви, мов ошпарений, зірветесь з місця:

— Що ви кажете, панночко?! У вас тут ідять живих людей?

— Ого, ще й як!

— Українці українців?

Авеж, українці українців

Вам не добриться. Ви відвертаєтесь від столика і мережі поспішаєте на вулицю.

Нарешті ви потрапляєте ще до одного партійного ресторану. Заходете всередину. Дивитесь. І ваш шлунок уже не тільки співає та танпює, а просто таки вистриба ходить. Бо всі стіни в українських гаслах про конечну потребу згоди, людяності, гуманності і толерантності між українцями.

Ще більш — на стіні ви читаєте:

Де згода в сімействі,
Де мир і тишина —
Щасливі там люди,
Блаженна сторона...

А до вас тим часом метеликом підлітає таке собі янголятко — офіціянточка аж з трьома тризубчиками на грудях, з жовто-блакитною стрічкою, в жовто-блакитному убранні, з толерантними очима, з толерантними рухами і вся вона, здається вам, в втіленням найідеальнішої толерантності.

— Прошу пана сідати... Чого, пан, хотіли б?

— Хотів би, панночко, підкріпітись...

— Прошу пана...

І офіціянточка подає вам картку партійних страв на нинішній день. Ви читаєте:

МЕНЮ НА 20. 2. 1947 р.

„Уердепівці країні“. „Уердепівці кришени“. „Уердепівці січені“. „Уердепівці мелені“. „Уердепівці товчені“. „Уердепівці в провокаційній сметані“. „Уердепівці з денунціяційною юшкою“. „Уердепівці заправлені брехнею“...

Вам від самої тільки уяви про ці „толерантні“ страви починає голова йти обертом. Ви з благанням звертаєтесь до офіціянтки:

— Панночко! мила! люба! Може б ви подали мені чогось іншого?

— Прошу пана...

— А що ви мені можете подати?

— Я подам, прошу пана, цілу порцію живих уердепівців з куківською приправою.

Ви ввесь аж підкинетесь:

— Що бо ви, панночко?! Невже у вас цілими порціями їдять живих людей?

— Ой, прошу пана! Декотрі наші клієнти, надто ті, що фабрикують усні й друковані брехні, по три порції відразу з'їдають...

— Українці українців?

— Так, прошу пана: українці українців.

Вам від чутого робиться гидко-прегидко. Ви не виходите звідти, а вибігаєте. І вже ви нікуди не йдете шукати собі найдоброякіснішої їжі. Бо знаєте — в інших партійних ресторанах вам запропонують те ж саме: „живих гетьманців“, „живих соціалістів“ і ще когось там „живого“. Отож ви простуєте до себе додому. Дома берете сухар, мочите його у воді і, перехрестившись перед тим як їсти, кажете:

— Слава Богу, що я нікого не єм!

І ви, читачу, матимете рацію. Бо людоїдство, а надто самоїдство — огидне й аномальне явище!

Теля на трибуні

Про телят люди здебільшого висловлюються зневажливо: „дурне теля“, „тупоголове теля“, „найвне теля“... Ім і не туди то, що поміж телятами є такі спритні й догідливі істоти, що двох мамок ссуть.

От пригадаймо недавнє минуле. Заходите ви, було, в Кракові до Українського Допомогового Комітету — стойть величезна черга людей. А в тій черзі топцюється таке собі рябеньке телятко. Ви до нього:

— А тобі чого, бицю?

— Мо-о-ні! — мекне воно довас, звісно, по-українському.

Другого дня ви заходите до Польського Допомогового Комітету — там так само стойть черга. А в тій черзі топцюється те саме рябеньке телятко. Ви до нього:

— А тобі чого, бицю?

— Млє-с-чка! — мекне воно до вас, тепер уже по-польському.

Ще через день ви заходите до Російського Допомогового Комітету — теж стойть черга. А в тій черзі топцюється знову ж таки те саме рябеньке телятко. Ви до нього:

— А тобі чого, бицю?

— Мо-ло-чка! — мекне воно до вас, звісно, по-російському.

Отаких спритних теляток доводилось нам бачити: всюди вони встигали поживитися „молочком“. Проте, такого теляти, як от про нього пише російський журнал „Огні“, ми зроду-віку не бачили. Ні, ні! Це вже не просто догідливе теля, а феноменальна істота. Такі телята рідко коли рождаються. З'явилася це теля на з'їзді російських письменників, що недавно відбувався в Шляйсгаймі. І не тільки з'явилася в залі, а й вийшло на трибуну. Думаете, хтось із учасників з'їзду, ображений присутністю теляти, накричав на нього, тюкнув, погнав його з трибуни палицею? А ні-ні! Навпаки, журнал „Огні“ пише про це теля з надзвичайною великою пошаною:

„Тарас Константіновіч Новак.“
„Ізвестний український журналіст і общественний деятель“.

Отака шана тому теляті.

І ви думаете, що воно, оте Тарас Константіновіч, вийшло на трибуну, покрутило перед присутніми своїм гелячим хвостом, облизалося, мекнуло та й пішло собі теть? О, ні! Не з таківських це теля. Воно виголосило перед присутніми письменниками цілу промову. П'ятнадцять хвилин говорило. Та ще й як говорило!

„...на своєму прекрасному языку, не испорченном примесью польско-галіцького наречія, языке, от которого так і всяло Діканькою, Тарасом Бульбою, Шевченком...“

Чуєте, яку, як пишуть „Огні“, „проізвело сенсацію“ оте теля. Ні, це не теля — Ціцерон! Та ще й який Ціцерон — малоросійський!

А про що ж, ви собі гадаєте, говорило теля? Ну, ясно, про що:

— Мо-н-ні!

А щоб мамка припустила дужче тієї моні, теля увесь час крутило хвостом та мекало про те, що ніякої, мовляв, України нема, і що воно, теля, знає одну-однісінку „єдину неділімую“ мамку, і що воно, теля, як оце захопило в рот дійочку цієї мамки, то вже до смерті її з рота не випустить...

А яке колosalне враження спровітило теля свою промовою на присутніх. Дехто, кажуть, плакали, дехто сміялись, звісно, з радощів, а дехто, не витримавши, захопливо вигукували:

— Ах, якож замечательной тельонок!

— Ах, какож очаровательной тельонок!

— Ах, какож геніальний тельонок!

•Але найбільшого, так би мовити, ефекту теля досягло наприкінці своєї промови. Присутні тут письменники та журналісти перебували справді в телячому екстазі від його промови. Один із них запропонував:

— „Предлагаю, господа, прекратить на страницах газет всякую полеміку по так званому русско-українському вопросу, которого не существует“.

Ви думаете, хтось заперечував? Де вам! Охоплені телячим екстазом, ухвалу прийняли одноголосно.

Отаке враження спровітило теля на „мастітих“ діячів преси та літератури. Ну, просто, зачарувало людей.

Звісно, з теляти ми не дивуємося. Теля є теля, хоч би воно й Тарасом Константіновічем звалось. Покажіть йо-

му дійницю з молоком — воно побіжить за вами навіть на з'їзд китайських письменників. З нього, кажемо, годі дивуватись. А от що можна сказати про учасників з'їзду? Культурні ж, здавалося б, люди, родовиті, шляхетні, з не абияким мистецьким смаком, з праਪрадідівськими традиціями — і раптом: теля перед ними на трибуні!

Ні, тисячу разів не мав рації Микола Васильович Гоголь із своїм: „Скучно на етом свете, господа!“ Навпаки, весело! Навіть дуже весело! А особливо тоді весело бувас, коли на трибуну виходить теля.

Шортрет ході

Одержав я від одного із моїх читачів листа. Автор запитує мене:

„Що значить дуже часто, особливо в останніх часах, вживане в українській мові слово „ходя“? На Наддніпрянщині словом „ходя“ називали чомусь китайців.“

Цей читач має рацію. Однаке, тільки до деякої міри. Справді, китайців на Наддніпрянщині під час громадянської війни називали чомусь „ходями“. Про це ми можемо довідатися хоч би з оповідання Григорія Косинки — „Голова ході“. Але ході, що про них читач чув „особливо в останніх часах“, нічого спільногого не мають з китайцями: це наші ж таки рідні краяни. Чому їх називають ходями? Бо вони, бачте, увесь час ходять від партії до партії, як той ярмарковий покупець від ятки до ятки.

Найхарактеристичнішою ознакою кожного такого ході є те, що у нього дуже розвинене чуття нюху. Ніс ході — це надзвичайно чутливий нюхальний апарат, яким він, чує навіть, як на небі млинці печуть.

Отож, вставши раненько, наш ходя вирушає тими вулицями, при яких розташовані будинки українських цілітичних партій та угруповань. Приходить ото він до будинку котроїсь партії. Але в парадні двері не входить. Ні, ні! Він спершу простує на подвір'я, наближається до вікна, що на кухні, стає насипинки і всіма фібрами свого чутливого носа прислухається, якими пахощами пахне з партійної кухні. А звідти, наче умисне, лине грайлива пісенька партійної куховарки:

І учора горох,
І сьогодні горох.
Прийди, прийди, серден'ко,
Поговоримо вдвох.

почувши, що з кухні цієї партії пахне самим горохом, наш ходя відразу ж крутиться і піде геть з подвір'я. Він, звичайно, не від тих, щоб поговорити удох з партійною куховаркою, але за горох ходя красненько дякує. І загалом програма цієї партії і трохи не відповідає його ідеологічним поглядам.

Дістається наш ходя на іншу вулицю, підходить до будинку іншої партії. І знову таки заходить з подвір'я. Наближається до вікна, що на кухні, наставляє свого носа: чим пахне на кухні цієї партії? А з кухні, наче йому у відповідь, лунає весела пісенька партійної куховарки:

І учора куліш,
І сьогодні куліш.
Прийди, прийди, серденько,
Мою душу потиши.

Звісно, наш ходя не від тих, щоб потішити душу партійної куховарки, але щодо кулішу, то він красненько дякує за нього. І загалом плятформа цієї партії не відповідає його ідеологічним поглядам. Тим то він як найшвидше дає тягу з подвір'я, поспішаючи далі.

І ось наш ходя приходить уже на третю вулицю, знаходить тут будинок уже третьої за ліком партії. І знову заходить не з парадного входу, а з подвір'я. Підступає до вікна, що на кухні, наставляє носа, вдихає кухонні пахощі. А звідти чути голосну пісеньку партійної куховарки:

І учора галушки,
І сьогодні галушки.
Прийди, прийди, серденько,
На новій подушці.

Зрозуміла річ, наш ходя не відмовився б від норих подушок, але щодо галушок, то він дуже й дуже за них дякує. І загалом він ніяк не може погодитися з основними засадами діяльності цієї партії. Отож він якнайшвидше чимчикує далі.

Нарешті приходить наш ходя вже на четверту вулицю, знаходить тут будинок уже четвертої за ліком партії. І знову ж таки заходить на подвір'я, підкрадається до вікна, що на кухні, наставляє носа. І раптом чус чарівний спів партійної куховарки:

І учора млинці,
І сьогодні млинці.
Прийди, прийди, серденько,
Повечеряємо вкупоньці.

Як почує наш ходя, що на кухні цієї партії пахне гарячими млинцями, та ще й з маслом, — ніздрі йому розширяться, як тому коневі, смакові залози запрацюють як у мотоциклі мотор, а в шлунку починається така музика, що годі її, не бувши фахівцем-музикою, описати. А сам наш ходя як стій рвонеться з подвір'я на вулицю, а з вулиці до будинку цієї партії — просто на кухню. Впаде перед партійною куховаркою навколошки, простягне до неї руки і почне вигукувати:

— Я визнаю геть усе вашої партії — і її програму, і платформу, і статут, і все, все, все, — тільки дайте, прошу вас, млинців!..

Ну, куховарка, як і кожна партійна куховарка, відразу ж йому цілу сковороду гарячих млинців з білої муки (звичайно, з контингентної), та її сметани (так само контингентної).

— Їжте, їжте, серденько!..

І лишиться наш ходя працювати в цій партії, що саме через смачні млинці „цілком відповідає його ідеологічним поглядам“. Працюватиме він там доти, доки „контингентів“ вистачить, а потім... потім знову виrushить з вулиці на вулицю, від будинку однієї партії до будинку другої партії, від вікна до вікна.

Оде вам портрет нашого рідного ході. Якщо, може, він у мене вийшов трохи натуралістичний — прошу дарувати мені це: з пісні слова, кажуть, не викинеш.

Незвичайна перевірка

Большевики вилучають з репертуару театрів драматичні твори іноземних авторів, які, на їхню думку, деморалізують громадськість своїми буржуазними, антисоветськими ідеями.

З часописів.

Але перш ніж вдатися до такого заходу, треба було, ясна річ, перевірити отих „чужинців“. Я уявляю собі цю перевірку приблизно такою.

Ранок. Коло приміщення Комітету в справах мистецтв стоїть величезна черга. Кого тільки тут нема: Отелло, Макбет, Юлій Цезар, Ромео і Джульєтта, Тартюф, Нора, Фігаро, Дон-Жуан, Ріголетто і багато-багато інших осіб, що їх знає цілий культурний світ, — усі вони прийшли на перевірку. А в приміщенні Комітету сидить за великим столом перевірча комісія. Голова комісії гукає до дверей:

— Хто там далі? Увійдіть!

Входить повільною ступою якась замріяна людина. Спиняється перед столом комісії, чекає запитань.

— Як називаєтесь?

— Фавст.

— Як називався Ваш батько?

— Гете.

— Звідкіля походите родом?

— З Німеччини.

— Ваш фах?

— Доктор філософії.

— Чи Ви належали до націонал-соціалістської партії?

— Ні.

— Чи Ви визнаєте СЕД — об'єднану партію Німеччини?

— Так.

— Чи Ви студіюєте твори Карла Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна?

— Так.

— Можете йти.

Фавст виходить. Комісія, порадившись, ухвалює:

„Зважаючи на те, що д-р Фавст поступово переходить на рейки комуністичної ідеології, залишити за ним право і надалі виступати на советській сцені“.

— Хто далі? Увійдіть!

Входить жвава молодиця. Рясна спідниця на ній аж шумить. Молодиця лукаво посміхається, ба навіть підморгує до членів комісії.

— Як називаєтесь?

— Мірандоліна.

— Як називався Ваш батько?

— Гольдоні.

— Звідкіля походите родом?

— З Італії.

— Ваш фах?

— Господиня заїзду.

— У фашистській партії були?

— Ні.

— Хто у вашому заїзді ночує?

— Всякі люди ночують. Але здебільшого — графи та маркізи.

— Можете йти.

Мірандоліна виходить. Комісія ухвалює:

„Беручи на увагу, що громадянка Мірандоліна, не зважаючи на 29-літнє існування колгозної системи, ще досі не позбулася власницьких тенденцій — має свій власний заїзд і дає притулок графам, маркізам та іншій буржуазії, — позбавити її права виступати на советській сцені“.

— Хто там далі? Увійдіть!

До приміщення вступає молода дівчина. Незвичайно весела, наслівує грайливої пісеньки.

— Як називаєтесь?

— Кармен.

— Як називався Ваш батько?

— Бізе.

— Звідки походите родом?

— З Еспанії.

— Ваш фах?

— Робітниця тютюнової фабрики.

— Як Ви ставитесь до режиму Франко?

— Негативно.

— Чи Ви є член профспілки?

- Так.
- Берете участь у громадській роботі?
- Член фабзавкому.
- Можете йти.
- Кармен виходить. Комісія ухвалює:

„Зважаючи на пролетарське походження та її громадську активність, дозволити товарищі Кармен і надалі виступати на советській сцені“.

- Хто там далі? Увійдіть!
  - Входить чоловік з довжелезною сивою бородою.
  - Спиняється, кашляє.
  - Як називаєтесь?
  - Едип.
  - Як називався Ваш батько?
  - Софокл.
  - Звідкіля походите родом?
  - З Греції.
  - Ваш фах?
  - Цар.
  - За кого Ви голосували під час недавнього референдуму в Греції — за короля чи республіку?
  - За короля.
  - Як Ви ставитесь до перебування англійського війська на теренах Греції?
  - Позитивно.
  - Можете йти.
- Едип виходить. Комісія ухвалює:

„Зважаючи на те, що цар Едип належить до грецьких монархістів, а також беручи на увагу, що він запродався англосаксам, позбавити його права виступати на советській сцені і разом з цим порушити питання перед органами НКВД про висилку царя Едипа за межі ССР“.

І знову:

- Хто далі? Увійдіть!...
- Отак, на мій погляд, відбувалася ця незвичайна перевірка.

Шануймо наших Колюмбів!

Мене просто обурює байдужість українського суспільства до подій та явищ нашого життя. Воно й трохи не шанує своїх видатних діячів, що походять із його ж таки середовища.

Христофор Коломб ще коли відкрив Америку, проте його знає кожний учень української ٹаборової школи, а от наших сучасних Колюмбів не то що учні, а й члени Української Вільної Академії навряд чи знають.

Кілька часу тому наші Колюмби відкрили нову Україну. Це вам не якась там Надніпрянська чи Західна Україна, — пе Суходолова Великодержавна Україна,

„що витворюється в процесі остаточного захоплення українського народу передовсім на Матерініх просторах від Карпат і Дунаю по Кавказ, Каспій та Волгу з потенцією вже нині біля 50-60 мільйонів людності, що займає площу понад один мільйон квад. кілометрів“.

Чули? Від Карпат до Волги! 60 мільйонів населення! Польща, Еспанія, Італія, ба навіть Франція — лишилися позаду. Ось яку відкрили наші Колюмби Україну! А хто про це чув? Де про це написано, де говорено?

Ніде!

Минає якийсь час. Наші Колюмби будують морські кораблі і вирушають на розшуки іншої України. Скільки часу вони плавали морями — не знаємо, проте знову зробили відкриття — відкрили Морську Великодержавну Україну, що

„У першій фазі... обійтимимеувесь чорноморський простір довкруги Егейського, Мармурового і Озівського морів (блізько 3 мільйонів кв. кілом.) з потенцією вже тепер коло 140-160 мільйонів населення людності“.

Чули? 160 мільйонів населення! Та це ж уже і Німеччина і Японія нам щодо населення ніякі товариші. Це значить: дорогу — Морська Великодержавна Україна

виступає на світову арену! Ну, а хто про це чув? Хто щось писав про наших славетних Колюмбів?

Ніхто і нічого!

Але не думайте, що на цьому кінчається видатна праця наших сучасних Колюмбів. Ні! Вони будують собі океанські кораблі і, як ті агро航海家, вирушають в далеку путь — шукати ще новішої України. І справді, вони — славні серед славних — відкрили ще й третю Україну — Океанічну Великодержавну Україну, про яку пишуть таке:

„Говорячи мовою практика-політика, Україна стремить стати з часом Океанічною Великодержавою, що обійтиме ввесь Український Океанічний Простір на площі 15-20 мільйонів кв. км., з людністю вже тепер близько 300 мільйонів душ“.

Чули, панове? 300 мільйонів населення під Україною! 20 мільйонів квадратових кілом. площі і з десятеро морів, кілька океанів! Господи! Та чи ж знаєте ви, що це значить? Це значить: посуньтеся геть, СССР, Англія й Америка, — посуньтеся з світової арені, нехай Україна на вашому місці посидить! А ще, коли наші винахідники, дастъ Бог, винайдуть атомову бомбу, ну, тоді можна буде розташуватися на світовій арені, як у себе дома, і заспівати:

Розпрятайте, хлощі, коні
Та й лягайте спочивати!..

Але хто ж знає про відкриття Океанічної Великодержавної України? Хто щось скаже про цих геніяльних Колюмбів, що відкрили її? Хто написав про них в часописах? Хто намалював з них портрети? Хто присвятив їм величні оди? Хто, нарешті, подбав про те, щоб побудувати їм — ще за життя! — пам'ятники?

— Вигадка! — скажуть читачі. — Ніякої Океанічної Великодержавної України ніхто не відкрив! Ніяких Колюмбів у нас нема!

Ну, якщо ви не вірите мені, раджу прочитати брошуру „Україна над океаном“, що її видав Український Океанічний Інститут (Франкфурт, 1946 р., третє видання), — з неї ви про все це довідаєтесь. А переконавшись, що Океанічну Великодержавну Україну таки й справді відкрито і що геніяльні Колюмби живуть і працюють серед нас, негайно ж беріться збирати кошти

на побудову колективного пам'ятника цим видатним людям. Побудуємо кам'яний п'єдесталь, а зверху, замість фігур наших славних Колюмбів, поставимо покищо їх самих (сподіваємось, УНРРА не відмовиться постачати їм туди харчі), а на п'єдесталі зробимо напис:

Вони збагнули незбагнене і відкрили невідкритне.

Так, так! Не інакше!

Шануймо наших славетних Колюмбів!

Три брати-Панкрати

(Казка для дітей від 20-ти до 70-літнього віку)

Не за горами, не за морями, а таки проти неба на землі жила та була вдова в селі. Називалась та вдова Марина і мала вона три сини, поміж себе — три брати, на іменя були всі Панкрати. І не мали вони ніякісінько-го свого пристановища. Тулилися всюди: то десь під тиною, то в якісь ямі-ямищі, то в когось на горищі. А як повиростали хлопці, мати їй каже:

— Годі нам, синочки, біду бідувати, пора вже власну хату будувати.

— Як будувати, то й будувати! — обізвалися хлопці.

Беруть вони у людей шилку, сокиру та лопату — ідуть будувати хату. Приходять на голе дворище, — радяться, міркують. Отут, мовляй, побудуємо піч, отут пришічок, отут покутъ...

— А на покуті сидітиму я! — гукнув старший Панкрат.

— А на покуті сидітиму я! — поспішився за ним середульший.

— А на покуті сидітиму я! — не змовчав наймолодший.

Отак, слово за словом, рух за рухом — зчинили хлопці за покутъ бучу. Та ще як б'уться — аж чуби літають! Б'уться брати день, б'уться два, три, б'уться місяць, б'уться ціле літо. А тут уже й зима заходить, холод, мороз — не можна вже будувати хату. Розійшлися брати. Знову поневіряються: то десь під тиною, то в якісь ямі-ямищі, то в когось на горищі. Та ось надходить друга весна. Мати знову до синів каже:

— Годі нам, синочки, біду бідувати, пора вже власну хату будувати.

— Як будувати, то й будувати, — обізвалися хлопці.

Беруть вони у людей шилку, сокиру та лопату — ідуть будувати хату. Приходять на голе дворище, — роз-

дивляються, міряють, плянують. Отут, мовляли, побудуємо піч, отут причілок, отут покуть...

— А на покуті сидітиму я! — гукнув старший Панкрат.

— А на покуті сидітиму я! — поспішився за ним середульший.

— А на покуті сидітиму я! — не змовчав наймолодший.

І знову, як і торік, слов за словом, рух за рухом — збили за покуть бучу.

Відтоді багато років минуло. Вдова Марина давно вже померла. Та й сини її вже постарілись, дітей своїх поженили і онуків та правнуків діждали. Наплодилося тих Панкратенків, Панкратчуکів та Панкратюків — цілі села! Але власної хати вони ще досі не збудували. Як тільки весна, цілими родинами виходять вони на голе дворище. Спочатку роздиваються, міряють, плянують: отут, мовляли, побудуємо піч, отут причілок, отут покуть, а потім починають:

Одні гукають:

— Нам сидіти на покуті, бо ми ж Панкратенки!

Другі собі:

— Нам сидіти на покуті, бо ми ж Панкратчуки!

Треті не поступаються:

— Нам сидіти на покуті, бо ми ж Панкратюки!

І, як і їхні прадіди, беруться за чуби, починають битись.

Отаке робиться і донині. На місці майбутньої хати досі ще ані ямки, ані трісочки, ані цеглинки — нічого нема, а вони за те, кому в тій хаті на покуті сидіти, б'ються.

Читачу!

Розповів я тобі казочку не для вражень короткометражних, а для думок глибоких і поважних. Хай кожен із нас гарненько над нею поміркує, бо Панкратів і нам, казавши правду, не бракує. До хати власної вони ще тільки пнутися, а вже й тепер за покуть б'ються.

Ч е р е в и ч к и

або оповідання про те, як тaborовий коваль Вакула літав на тaborовій відьмі до Києва

Трапилася ця дивовижна пригода саме на Свят-Вечір. Завітав тaborовий коваль Вакула до найкращої в нашему тaborі дівчини, що Галею зветься. За однією халявою у Вакули стирчать ковальські кліщі, за другою — молоток.

— Добривечір, Галю!

— Здоров був, Вакуло!

— Чула: днями має бути тaborова забава? Потанцюємо? Га?

— Потанцюємо, якщо ти дістанеш мені черевики.

— Черевики? Та я тобі за півгодини принесу від тaborового спекулянта такі черевички, що ти зроду-віку таких не бачила.

— Е, ні, ті мені не потрібні.

— А які ж? Може, унрівські?

— І не унрівські,

— Та які ж, нарешті? Кажи, Галю! Не муч мене!

— Скажу! Знаєш, Вакуло, є на Україні місто Київ. А в тому Києві є Гоголівська вулиця, а при тій вулиці стоїть будинок ч. 20, а в тому будинку є мешкання ч. 10, а в тому мешканні мешкають мої батько-мати, а в тих моїх батька-матері є окрема кімнатка, а в тій кімнатці стоїть диван, а під тим диваном захована дерев'яна скринька, а в тій скринці є ще одна — паперова — скринька, а в тій паперовій скриньці лежать мої нові-новісінські черевики. Якщо тільки ти їх мені звідтіля дістанеш, я танцюватиму з тобою на забаві цілісінський вечір. І тільки з тобою!

Вийшов коваль Вакула від Галі. Надворі темрява. А йому перед очима так і стоїть Галя. Дівчина — хоч з лиця воду пий! Ну й що його робити? Як дістати аж із Києва Галині черевики. Вакулі від думок просто го-

лова обертом іде. Аж гульк — витрішились на нього з темряви чийсь колючі очі. Придивився — тaborова відьма! І в одну мить пригадалося Вакулі, як його тезко — гоголівський коваль Вакула літав на відьмі по черевички. Пригадавши це, наш герой вихопив із-за халяви кліщі та хватъ ними відьму за носа. Далі скік до неї на плечі.

- Летімо! — гукнув.
- Куди? — скрикнула злякано відьма.
- До Києва!
- А перепустку маєш?
- На чорта здалася мені твоя перепустка! — І трах-бах, трах-бах відьму чобітьми під ребра.

Затряслася бідолашна відьма, заскриготала зубами, але — що поробиш? — полетіла. Піднялися високо над землею. Коваль ввесь час тримає відьму кліщами за носа — скеровує її на схід. Як тільки перелетіли „залізну заслону“, враз забліскали пасмами світляного проміння прожектори, забахкали зенітні гармати. Вакулі повз'уха свистить шрапнель.

- Понатужся, відьмо! — гукнув коваль. — А німи пропали!

Сила-в-силу вирятувалися з зенітного вогню. Летять далі. Долетіли до Києва. На одній із околиць приземлилися. Вакула чемно взяв відьму під руку і наказує їй:

- Тепер смійся та регочися до мене, відьмо, наче тобі сімнадцять років!..

Та ось уже й Гоголівська вулиця. Будинок ч. 20. Коваль лишає відьму коло дверей, а сам прямує далі. Вступає до кімнати. Сидять трійко дітей.

- Де ваша, діти, мати?
- Вже три дні стойть у черві.
- А де ваш батько?
- Виконує п'ятирічку.
- А де Галині черевички?
- Мати продала їх спекулянтці Марині, що живе під 30 номером.

Вакула дав дітям по шоколядці (випадково в кипенні завалялися) і бігцем подався з хати. Поспішає до спекулянтки Марини. Відьму знову лишає на вулиці, а сам іде до мешкання. Увіходить в кімнату. Сидить якесь одоробло жіночої статі.

- Це, ти спекулянтка Марина, що купила у Галиної матері черевики?

— Нікоторої Галиної матері я не знаю і вообще
котися, паразит, зодсюдова малорасейською ковбасою!

— Ах, так ти так!

Коваль хват' із-за халяви кліпці, схопив ними спекулянтку за носа, повалив її на підлогу і давай гатити по ребрах молотком. Б'є та приказує:

— Я з тебе, чортове одоробло, зроблю біфштекс!..

Спекулянтка, десь певно відчувши, що коваль може зробити з неї біфштекс, заволала до Вакули:

— Спинися, окаянний!.. Ти мені всі ребра попере-
биваеш!.. Черевички он там... у кутку...

Кovalя мов і не було біля спекулянтки: в, один
плиг опинився в кутку. Схопив до рук черевички, види-
вляється на них. А вони — ну, справжні вам дзеркала,
хоч ставай голісся перед ними. Сунув один в одну ки-
шеню, другий у другу — тільки спекулянтка його й ба-
чила — враз вилетів на вулицю. Скаknув до відьми на
плечі і:

— Ну, тепер вітром мчи мене назад!

Однією рукою (кліщами) коваль тисне відьмі носа,
а другою намацав її хвоста і як крутоне, як крутоне —
відьма вихором рвонулася з пішоходу. Тільки зашуміла
над Києвом. На тисячу метрів угору піднеслась. А ко-
валь далі тисне їй кліщами носа та гукає:

— Вище, вище, нечиста сило! Бо знову стрілятимуть!..

А коли опинилися над американською зоною, Ва-
кула почав потроху попускати кліпці і вже так сильно
не крутив відьмі хвоста. Нарешті, прилетіли над табір.
Приземлилися. Відьма була вся задихавшись.

— Ти мені геть чисто віddавив носа! — заскиглила
вона крізь сліози.

Але ковалеві було тепер не до відьминого носа.
Він вітром метнувся до того бльоку, де жила Галя, вско-
чив до її кімнати, вийняв із кишенів чéревики, показує дівчині. Галя як побачила — справжні її чéревички!
— як ухопила їх, як наділа, та як зірветься на ноги.

— Вакуло, мій любий! Лицарю славний! Не чé-
ревички мої мені дорогі — дорогі мені твої мужність та
відвага. Ось же тобі за це!

І цмок! цмок! цмок! коваля то в ту, то в другу що-
ку. А Вакула, не втримавшись, і собі — цмок! цмок!
цмок! Галю то в ту, то в другу щоку.

Кажуть, що вони ѹй досі цілються.

Нехай цілються на здоров'ячко!

З М І С Т

	стор
Міжпланетні люди	3
Казка про білого бичка	5
Голуби миру	8
Партійні меню	11
Теля на трибуні	15
Портрет ході	18
Незвичайна перевірка	21
Шануймо наших Колюмбів	24
Три брати-Панкрати	27
Черевички	29

ЦІНА 2 НМ